

PEDIJATRIJSKA ORDINACIJA

ŽELJKO ČAKARUN, DR.MED.SPECIJALIST PEDIJATAR

IVANA MAŽURANIĆA 28A, 23000 ZADAR, TEL. 023 305 138

Razvoj govora od rođenja do 7.godine života (prema priručniku logopedsko društva RH)

Najintenzivniji razvoj govora događa se u prve 3 godine života, kada dijete prođe faze od prvog glasanja do kompetentne participacije u razgovoru, u kojem govorom može izraziti svoje potrebe, osjećaje i stavove.

0 - 3 mj - sluša glasove i reagira na zvukove, svoja raspoloženja izražava glasanjem, smijanjem i plakanjem

3 – 9 mj – stvara mnoštvo glasova, smije se glasno, imitira glasove odraslih nakon 6.mj, javlja se slogovanje npr. Ma-ma-ma, ba-ba-ba, pokazuje zanimanje za zvučne igračke.

9 -15 mj – razumije geste, izraz lica i promjene u tonu glasa i odgovara na njih, razumije jednostavne upute i izvršava ih npr. "daj loptu", razumije značenje više jednostavnih riječi, brblja, slogovanje je bogato i slično pravim riječima npr. Ma-ma, da-da, ba-ba, javlja se prva riječ sa značenjem, imitira nove zvukove, pogledom traži imenovani predmet, gestom, vokalizacijom i pokazivanjem pokazuje što želi, maše pa-pa, odmahuje glavom u značenju "ne", odgurava stvari od sebe koje ne želi, pruža ruke da ga se primi, miče se od nepoznatih osoba, reagira na svoje ime..

15 – 18 mj – govori od 5 – 20 riječi, riječi su uglavnom imenice, ponavlja riječi i fraze kao "daj piti" i "tata pa-pa", intonacija brbljanja slična intonaciji rečenice, odgovara na pitanje "što je to", traži "daj još", slijedi jednostavne upute npr. "donesi loptu", pokazuje što želi, pokazuje 1-3 dijela tijela, pokazuje 2 ili više predmeta na slikama, donosi stvari da ih pokaže drugima, traži što želi vokalizacijom, pokazivanjem ili dodirivanjem, govori pa-pa , protestira s "ne" odmičući se.

18mj – 2g – koristi oko 50 prepoznatljivih riječi, zna prepoznati i imenovati svakodnevne stvari, oponaša zvukove životinja ili ih imenuje, ponavlja riječi koje čuje, kombinira dvije riječi u rečenicu kao npr. "beba papa", počinje koristiti glagole i pridjeve, koristi negacije: nema, ne, počinje koristiti zamjenice: ja, ti, moje, zna pokazati 5 dijelova tijela, razumije pitanja: tko, gdje , što, na postavljena pitanja odgovara adekvatno s da ili ne, dobro imitira riječi i kretanje odraslih, koristi jednu riječ ili kratke fraze za izražavanje emocija.

Simptomi usporenog razvoja: ne slijedi i ne razumije jednostavne upute kao "dođi ovamo, donesi..", ne kombinira dvije riječi u rečenicu, ne imitira riječi i kretanje odraslih, ne pokazuje dijelove tijela na upit, nema početka kombinatorne igre npr. stavljanja 2 predmeta u međuodnose.

2 – 3 g – imenuje stvari svakodnevne upotrebe, dužina rečenice je 2-3 riječi, pita jednostavna pitanja, odgovara na pitanja tko, što, gdje, pored imenica, glagola i pridjeva, koristi zamjenice, priloge mjesta, počinje koristiti prošlo i buduće vrijeme, sluša kratke priče, pridružuje iste boje, zna odnose: u , na, gore, dolje, ispod, malo , veliko, shvaća opasnosti, ima složene rutine dnevnih aktivnosti npr. Odlazak na spavanje, lista slikovnice i imenuje slike, uključuje se u kratki dijalog, izražava emocije, privlači pažnju riječima.

Simptomi usporenog razvoja: ne odgovara na jednostavna pitanja, ne postavlja pitanja, govor je nerazumljiv ukućanima, a osobito stranim osobama, ne koristi jednostavne rečenice, ne voli slušati priče, pjesmice.

3 – 4 g – koristi rečenicu od 3-4 riječi, postavlja pitanje zašto, kada, što ako, koristi zamjenice, povezano govori o stvarima koje su se dogodile, priča kraće priče, komentira događanja, zna svoje ime, godine i spol, odgovara na uputu koja uključuje 3 radnje npr. "idi u sobu, nađi loptu i donesi je", s 4 godine prepoznaje osnovne boje, prilagođava svoj govor kad razgovara s mlađima od sebe, "čita" slikovnice, sluša priče oko 10 minuta, uključuje se u duži dijalog, zna igrati ulogu druge

osobe u igri, traži dopuštenje, objašnjava kada ga sugovornik ne razumije,

Simptomi usporenog razvoja: riječnik je siromašan, ne izgovara većinu glasova, okolina ga ne razumije, ne razumije dvostruke i trostruke upute, ne koristi govor za rješavanje problema, nema interakcije s drugom djecom.

4 – 5 godina – priča duge priče, odgovara adekvatno na pitanja koliko, kako, pita za značenje riječi, mehanički broji do 10, s pokazivanjem do 5, koristi rečenicu od 4-5 riječi, koristi sve vrste riječi gramatički pravilno, identificira dijelove koji nedostaju, imenuje krug i trokut.

Simptomi usporenog razvoja: ima mali fond riječi kojim se koristi, rečenice su jednostavne strukture, prisutne su česte gramatičke pogreške, izostavlja glasove, ne razumije značenje riječi, ne poznaje boje, ne razumije i ne koristi prijedloge koji označavaju prostorne odnose, dijete se povlači osamljuje, siromašna je interakcija s okolinom.

5 – 6 g – izgovor svih glasova je pravilan, koristi složene rečenice sa svim vrstama riječi gramatički pravilno, pričanje priče je po slijedu događaja, isprepletana je stvarnost i mašta, ima pojmove vremena danas, jučer, sutra, ujutro, navečer, uviđa odnose, uzroke i posljedice, prepoznaje i imenuje geometrijske oblike, prisutan je interes za slova, knjige, prepoznaje i imenuje brojke i slova, zna napisati svoje ime, zna da tekst reprezentira govorni jezik

Simptomi usporenog razvoja: ima mali fond riječi kojim se koristi, rečenice su jednostavne strukture, prisutne su česte gramatičke pogreške, izostavlja glasove, ne razumije značenje riječi, ne poznaje boje, ne razumije i ne koristi prijedloge koji označavaju prostorne odnose, dijete se povlači osamljuje, siromašna je interakcija s okolinom, ne zna pjesmice, priče, ne sjeća se važnih događaja i ne može ih ispričati

6 – 7 g – lako koristi složene rečeničke strukture, usvaja apstraktne pojmove npr. Sreća, ljubav, mržnja, bogatstvo, imenuje dane u tjednu, pričanje uključuje događaje, teme, likove, govor potpuno prilagođava socijalnim situacijama, vodi duge razgovore, kontrolira glasnoću i volumen, prisutan je pojačan interes za slova i pisanje, uspostavlja se veza slovo – glas, poznaje slova počinje pisati.

Simptomi usporenog razvoja: riječnik je siromašan, rečenica je jednostavne strukture, ne razumije apstraktne pojmove, ne razlikuje slova i brojke, teško pamti.

DISLALIJA – poremećaj izgovora i artikulacije pojedinih glasova. Može se raditi o omisiji ili ispuštanju glasa npr, umjesto RIBA izgovara IBA, supstituciji ili zamjeni glasa npr. Umjesto RUKA izgovara LUKA ili JUKA., ili može biti nepravilan izgovor glasova npr. Francuski "grleni" izgovor glasa R. Ako dislalija postoji nakon 4. godine, potreban je logopedski tretman.

Ako je riječ o o zaostajanju u ranom jezično govornom razvoju u dobi do 4. godine života upotrebljavamo termin **USPOREN JEZIČNO GOVORNI RAZVOJ**, a prate li dijete poteškoće i nakon 4. godine, govorimo o **NEDOVOLJNO RAZVIJENOM GOVORU**.

NERAZVIJEN GOVOR – najteži oblik poremećaja jezično govornog razvoja.

MUCANJE (Balbitues) – poremećaj ritma i tempa govora. Najčešće se javlja između 2. i 5. godine života, iako se može pojaviti i kasnije. Do mucanja dolazi kad dijete koje ima genetske predispozicije i po prirodi je osjetljivije bude izloženo nekom stresu., a neki put i nema nekog jasnog povoda. S takvim djetetom treba govoriti polako i razgovjetno, pokazati mu ljubav i pažnju, i ne treba ga ispravljati niti prekidati kad govori. Ne treba govoriti umjesto djeteta, ne treba ga upozoravati na greške u govoru, i ne treba dozvoliti da mu se druga djeca rugaju. Ako mucanje potraje duže od 1,5 – 2 mjeseca, treba se uključiti logoped i po potrebi psiholog..